

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

25 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena și Boico Victor

judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena și de către avocatul Cornieț Nicolai și partea vătămată Rotari Nicolai, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2017, în cauza penală privindu-i pe

Cazacu Andrei xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx;

Harpailă Veaceslav xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx;

Morohai Adrian xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx;

Sorocean Sergiu xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx;

Balica Octavian xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 20.11.2015 – 28.06.2017;

Instanța de apel: 11.11.2017 – 20.12.2017;

Instanța de recurs: 06.03.2018 – 25.09.2018.

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca (sediul Florești) din 30 iunie 2017:

- **Cazacu Andrei, Morohai Adrian și Balica Octavian** au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, la șase ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis;

- **Sorocean Sergiu** a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.152 alin. (2) lit. e) Cod penal, la cinci ani șase luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis;

- **Harpailă Veaceslav** a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, la șase ani șase luni închisoare, cu cumularea parțială la pedeapsa numită, potrivit art.85 alin.(1) Cod penal, a pedepsei stabilită prin sentința judecătoreiei Bălți din 27.03.2015, definitiv fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe termen de zece ani, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activității legate de circulația substanțelor narcotice și analoagelor lor pe un termen de cinci ani;

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată în procesul penal de către partea vătămată Rotari Nicolae, dispunându-se încasarea în mod solidar de la Cazacu Andrei, Morohai Adrian, Balica Octavian, Sorocean Sergiu și Harpailă Veaceslav în beneficiul părții vătămate Rotari Nicolae a prejudiciului material în sumă de 7 742, 25 lei și a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că Cazacu Andrei, Harpailă Veaceslav, Morohai Adrian, Sorocean Sergiu și Balica Octavian la 17.05.2013, orele 14:30 aflându-se în extravilanul sat. Prajila, Florești pe terenurile arendate de către SRL „Demeder-Com”, intenționând de a-l urca forțat pe Rotari Nicolai în automobilul de model „Mercedes-Vito” cu n/î xxxxx, l-au apucat forțat de mâini și de picioare pentru a-l arunca în portbagajul automobilului, lovindu-l în regiunea capului și spatelui de partea exterioară a caroseriei din zona portbagajului, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr.72 din 15.06.2015 vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată în formă de traumatism cranio-cerebral închis manifestate prin contuzie cerebrală de gr.II cu prezența edemului cerebral și hemoragii subarahnoidiene, confirmat prin simptomatice clinică și investigațiile paraclinice, cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur sau la lovirea de un obiect.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, prima instanță a reținut că, *în drept*, faptele inculpaților au fost încadrate în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, și anume „*vătămarea intenționată medie a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute de art.151, dar care a fost urmată de o dereglare îndelungată a sănătății, săvârșită de mai multe persoane.*”

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apeluri de către partea vătămată Rotari Nicolae și avocatul Havrun Alexandru în numele inculpaților.

3.1. Partea vătămată Rotari Nicolae, în apel a solicitat înăsprirea pedepsei prin stabilirea în privința fiecărui din inculpați a câte șapte ani închisoare cu executare și încasarea de la fiecare a daunei morale a câte 100 000 lei, acțiunile lor urmând a fi încadrate inclusiv în baza art.art.164 și 287 Cod penal.

3.2 Avocatul Alexandru Havrun în apelul declarat în numele inculpaților Cazacu Andrei, Morohai Adrian, Sorocean Sergiu, Balica Octavian și Harpailă Veaceslav, a solicitat casarea sentinței, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia să fie încetat procesului penal în temeiul art.391 alin.(5) pct.5) Cod procedură penală, pe motivul existenței ordonanțelor din 09.09.2013 de scoaterea de sub urmărire penală, precum și a celei

din 05.12.2013 de clasare a procesului penal din lipsa elementelor infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal.

În motivarea apelului, avocatul a indicat că raportând prevederile Hotărârii Curții Constituționale a RM nr.26 din 23.11.2010 referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 din Cod de procedură penală și art.4 Protocolul 7 CEDO, se remarcă că inculpații au fost deja urmăriți penal, însă neconstatându-se prin raportul de expertiză medico-legală nr.247 din 25.10.2013 caracterul mediu sau grav a vătămarilor corporale, precum nici diagnosticul clinic „traumatism cranio-cerebral acut grav...” s-a dispus scoaterea acestora de sub urmărire penală, cu clasarea la data de 05.12.2013 a procesului penal ce primise deja o finalitate, după care la 26.01.2015 la expirarea termenului mai mult de un an, contrar dispozițiilor art.287 alin.(4) Cod procedură penală, s-a dispus reluarea urmăririi penale în baza unor pretinse noi circumstanțe, și anume raportul de constatare medico-legală nr.361 din 10.11.2014, efectuat în afara procesului penal la solicitarea lui Rotari Nicolae, prin care s-ar fi constatat la el vătămări corporale medii, cu anularea ordonanțelor de scoatere de sub urmărire și dispunerea unei expertize medico-legale repetate în comisie, care prin raportul nr.72 din 15.06.2015 ar fi confirmat concluzia anterioară.

Apelantul a menționat că atragerea repetată la răspunderea penală a inculpaților pentru aceeași faptă pentru care anterior au fost urmăriți penal și scoși de sub urmărire cu încetarea procesului penal, doar cu o altă încadrare juridică a faptei, încalcă principiul *non bis in idem* garantat de art.4 Protocolul 7 CEDO, nefiind constatate și respectiv motivate careva fapte noi sau recent descoperite sau un viciul fundamental ce ar fi afectat precedentă hotărâre, care nefiind contestată în modul stabilit de lege, devenise definitivă.

Astfel, dispunerea de către procuror în mod unilateral a reluării urmăririi penale cu numirea expertizei medico-legale în comisie doar în interesul victimei Rotari Nicolae, fără a le acorda posibilitatea formulării întrebărilor, încalcă un șir de principii fundamentale ce stau la baza desfășurării urmăririi penale, inclusiv cel stabilit art.8 Cod procedură penală, în raport cu care toate dubiile ce nu pot fi înlăturate în cadrul procesului penal, urmează a fi interpretate în favoarea învinutului/inculpatului.

De asemenea, apelantul a mai indicat că la caz nu a fost constatată latura subiectivă a infracțiunii prevăzută de art.152 Cod penal, și anume - intenția, din conținutul raportului de expertiză nominalizat rezultând doar constatările cu privire la vătămarile corporale și nicidecum mecanismul cauzării lor. Cu rezultatele raportului de expertiză menționat, inclusiv ordonanța din 09.03.2015 despre efectuarea expertizei în comisie, adusă la cunoștință abia la 24.07.2015, fără a da posibilitatea formulării întrebărilor în acest sens, fiind neglijate atât drepturile procesuale a inculpaților, cât și prezumția de nevinovăție, ei nerecunoscând vina în cele imputate, *inculpații n-au fost de acord* și în temeiul art.251 alin.(1) Cod de procedură penală, a fost solicitată declararea nulității actelor procesuale adoptate în acest sens (f.d.339 v.2), contestarea fiind respinsă prin ordonanța procurorului din 10.11.2015 (f.d.341 v. 2).

Drept urmare, apărarea a remarcat caracterul contradictoriu a celor două raporturi de expertiză medico-legală în comisie cu nr.247 din 25.10.2013, prin care la partea vătămată Rotari Nicolae n-au fost depistate vătămări corporale și nr.72 din 15.06.2015, în care acestea

deja au fost calificate ca fiind medii, ambele având aceeași putere juridică, circumstanță menționată și de șeful Secției expertizei medico-legale în comisie Serghei Tighineanu care a precizat, că prevalează raportul de expertiză medico-legală mai argumentat și cu mai multe date clinice, la caz fiind cel cu nr.274 din 25.10.2013, martorul Nastas Constantin confirmând că la coborârea din automobil, Rotari Nicolai singur s-a lovit în regiunea capului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2017, apelul părții vătămate Rotari Nicolai a fost respins ca fiind nefondat.

Apelul declarat de către avocatul Havrun Alexandru în numele inculpaților a fost admis, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit căreia procesul penal intentat în privința inculpaților în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, a fost încetat, din motivul că în privința inculpaților, pentru aceeași faptă, există hotărârea organului de urmărire penală, de scoatere de sub învinuire din 09 septembrie 2013 și cea de clasarea a procesului penal din 05 decembrie 2013.

Acțiunea civilă înaintată a fost lăsată fără soluționare, fapt ce nu împiedică adresarea părții vătămate în ordinea procedurii civile.

5. În partea descriptivă a deciziei adoptate, instanța de apel a reținut că prima instanță nu a dat deplină eficiență dispozițiilor art.382 alin.(1) Cod procedură penală potrivit căror instanța deliberează atât asupra chestiunilor de fapt, cât și a celor de drept, în consecutivitatea menționată. Nu s-a ținut cont de dispoziția art.384 alin.(1) Cod procedură penală stabilind, că instanța urmează să hotărască asupra învinuirii înaintate prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, art.391 alin.(1) pct.5) Cod procedură penală, expres indicând că sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere de sub urmărirea penală sau de clasare a procesului penal, ce urmează a fi aplicată cazului din speță. Or, atunci când sunt prezente temeiurile supra menționate, instanța urma să verifice dacă atragerea inculpaților Cazacu Andrei, Morohai Adrian, Sorocean Sergiu, Balica Octavian și Harpailă Veaceslav la răspunderea penală pe art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, nu afectează dreptul garantat de art.4 Protocolul 7 a Convenției de a nu fi urmăriți repetat pentru una și aceeași faptă, pentru care printr-o hotărâre definitivă a OUP au fost scoși de sub urmărirea penală în temeiul art.art.275 pct.3), 284 Cod procedură penală cu clasarea procesului penal în temeiul art.art.275 pct.3), 286 Cod procedură penală din lipsa în acțiunile inculpaților a elementelor infracțiunii, prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal, ulterioara reluare a cărui în ordinea art.287 alin.(1) Cod procedură penală avuse loc la expirarea termenului de prescripție, atunci când ordonanța procurorului conform art.467 alin.(1), (3) Cod procedură penală devenise definitivă și executorie, pe motivul insuficienței anchetei și necesității efectuării acțiunilor de urmărire penală.

De altfel, asupra acestor împrejurări partea apărării a atras atenția primei instanțe în cadrul dezbaterilor judiciare, care însă, contrar prevederilor art.8 Cod procedură penală, au fost interpretate în favoarea acuzării.

Dreptul de a nu fi urmărit repetat pentru aceeași faptă, indiferent de încadrarea ei juridică, pentru care anterior s-a dispus scoaterea de sub urmărirea penală cu încetarea

procesului penal din lipsa elementelor infracțiunii, este garantat de Convenție, Constituție și normele procesual-penale, determinând imposibilitatea condamnării inculpaților în sensul învinuirii aduse prin rechizitoriu, impunând încetarea procesului penal în temeiul art.391 alin.(1) pct.5) Cod procedură penală.

În susținerea acestei concluzii instanța de apel a menționat, că potrivit materialului acumulat, procesul penal în cauza dată a fost pornit la 05.06.2013 pe art.151 alin.(1) Cod penal, în baza plângerii lui Rotari Nicolae privind maltratarea sa de către inculpați în ziua de 17.05.2013 pe un câmp din apropierea sat. Prajila, Florești (f.d.1, 15 vol. 1), pe marginea cărei la data de 11.06.2013 Sorocean Sergiu, Morohai Adrian, Harpailă Veaceslav și Cazacu Andrei au primit statut de bănuți, referitor la vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății a lui Rotari Nicolae (f.d.43, 51, 57, 63 vol. 1), refuzând depunerea declarațiilor (f.d.49, 55, 61, 67, vol. 1).

Ulterior, în rezultatul concluziilor din raportului de expertiză medico-legală în comisie nr.247 din 25.10.2013 și rezultatele tomografiei computerizate a creierului nr.1734 din 20.05.2013, ce n-au confirmat diagnosticul clinic „traumatism cranio-cerebral acut grav, contuzie cerebrală, edem cerebral, hemoragie subarahnoidiană posttraumatică”, indicat în fișa medicală a lui Rotari Nicolae, procuratura Florești prin ordonanțele din 09.09.2013 adoptate în ordinea art.art.8 alin.(3), 275 pct.3) și 284 Cod procedură penală, a dispus scoaterea integrală a lui Sorocean Sergiu, Morohai Adrian, Harpailă Simion și Cazacu Andrei de sub urmărirea penală pe motivul lipsei în acțiunile lor a elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal (f.d.107, 109, 111, 113 vol. 1), cu clasarea ulterioară a procesului penal prin ordonanța din 05.12.2013 în temeiul art.275 pct.3) Cod de procedură penală, din lipsa în acțiunile persoanei a elementelor infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal.

Potrivit art.284 Cod procedură penală, clasarea procesului penal este actul de finalizare a oricăror acțiuni procesuale într-o cauză penală sau pe marginea unei sesizări cu privire la infracțiune, ce se efectuează printr-o ordonanță motivată a procurorului, din oficiu sau la propunerea organului abilitat, fie concomitent cu încetarea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărirea penală, fie când în cauza penală nu este bănuit sau învinuit și există una din circumstanțele prevăzute de art.275 pct. 1) - 3) Cod procedură penală (f.d.141 vol. 1), despre ce părțile, inclusiv victima, au fost înștiințate în modul stabilit de lege (f.d.144 vol. 1).

Nefiind contestată în ordinea art.art.299¹-299² și 313 Cod procedură penală, ordonanța de clasare a cauzei penale a devenit definitivă și executorie în sensul art.467 alin.(1) și (3) Cod de procedură penală, în corespundere cu care „(...) ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice din țară și au putere executorie pe întregul teritoriu al Republicii Moldova”, „ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sânt documente executorii”.

Ulterior la 26.01.2015, necătfând la caracterul definitiv și executoriu al ordonanței de clasare a procesului penal, procurorul ierarhic superior reținând de drept dispozițiile art.art.287 alin.(1) și 299² alin.(1) pct.2) Cod procedură penală, iar în fapt apariția unor împrejurări noi rezultate din raportul de constatare medico-legală nr.361 din 10.11.2014

efectuată la solicitarea lui Rotari Nicolae, privind depistarea la el a vătămărilor corporale medii cu necesitatea efectuării unei expertize medico-legale în acest sens, a dispus anularea ordonanței din 05.12.2013, reluând urmărirea penală cu numirea expertizei medico-legale repetate în comisie (f.d.146 vol. 1), iar prin ordonanța din 01.07.2015, sânt anulate ordonanțele de scoatere a lui Sorocean Sergiu, Morohai Adrian, Harpailă Simion și Cazacu Andrei de sub urmărirea penală, și reluată în privința lor urmărirea penală pe motivul apariției unor fapte noi sau recent descoperite, rezultate din raportul de expertiză medico-legală în comisie nr.72 din 15.06.2015 privind constatarea la Rotari Nicolae a vătămărilor corporale medii, despre care nu s-ar fi cunoscut în cadrul precedentei proceduri penale (f.d.212 vol. 2), iar ca rezultat punându-i pe inculpați sub învinuire pe art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal

Reținând în fapt relevanța cazului din speță, a constatărilor supra nominalizate și reieșind din principiile generale și cele de bază a declanșării procesului penal cu respectarea garanțiilor acordate de lege părților la proces, în vederea asigurării caracterului lui echitabil cu excluderea erorii de atragere repetată la răspunderea penală pentru aceeași faptă, pentru care printr-o hotărâre definitivă a OUP s-a dispus deja scoaterea de sub urmărire cu clasarea procesului penal din lipsa în acțiuni a elementelor infracțiunii, instanța de apel, analizând asupra probatoriului administrat la caz în susținerea vinovăției inculpaților potrivit art.art.100-101 Cod procedură penală, a constatat incorectitudinea soluției de atragere a inculpaților la răspunderea penală, ca rezultat al redeschiderii procesului penal. Instanța a considerat că soluția dată este contrară prevederilor art.4 din Protocolul adițional la Convenție nr.7 în corespundere - cu care „nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicția aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceluiași stat”.

Cu termeni similari operează și art.14 alin.(7) din Pactul Internațional cu privire la drepturile civice și politice, potrivit căruia nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni, pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări.

Având în vedere cele expuse și ținând cont de hotărârile Curții Constituționale cu privire la declararea neconstituționalității prevederilor art.63 alin.(6) și art.287 alin.(1) Cod de procedură penală, raportate la dispoziția art.251 Cod de procedură penală, instanța de apel a conchis că, ordonanța de reluare a urmăririi penale din 26.01.2015, precum și cea de anulare a ordonanțelor de scoatere a lui Sorocean Sergiu, Morohai Adrian, Harpailă Veaceslav și Cazacu Andrei de sub urmărirea penală din 01.07.2015, nu se întemeiază pe circumstanțele prevăzute în art.287 alin.(4) Cod de procedură penală, fiind lovite de nulitate absolută ce nu produc careva consecințe juridice.

Reieșind din sensul legislației procesual penale, ordonanța de reluare a urmăririi penale și punere a persoanei sub învinuire nu este enumerată ca act de sesizare a instanței, or, aceasta duce la terminarea urmăririi penale cu întocmirea rechizitoriului, care este prevăzut de lege ca act de sesizare a instanței, însă, la caz ordonanța de reluare a urmăririi penale din 26.01.2015 și cea de anulare a ordonanțelor de scoatere a persoanelor de sub urmărirea penală din 01.07.2015 fiind lovite de nulitate absolută, determină și nulitatea rechizitoriului care are la

bază ordonanțele menționate ce au precedat ordonanța de punere sub învinuire pentru aceeași faptă, pentru care anterior Sorocean Sergiu, Morohai Adrian, Hărpăilă Veaceslav și Cazacu Andrei au fost scoși de sub urmărirea penală, doar cu o încadrare juridică diferită a acțiunilor criminale.

Luând în considerație cele expuse supra și în situația în care s-a constatat că au fost adoptate ordonanțele de scoatere a lui Sorocean Sergiu, Morohai Adrian, Hărpăilă Veaceslav și Cazacu Andrei de sub urmărire penală cu clasarea procesului penal pentru aceeași faptă, referitor la care ulterior s-a dispus anularea acestora cu redeschiderea procesului penal, inclusiv a lui Balica Octavian, fiind puși sub învinuire doar cu o altă încadrare juridică, instanța de apel a conchis netemeinicia soluției judiciare cu privire la condamnarea inculpaților pe art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, de rând ce sunt prezente temeiurile de drept specificate în conținutul art.391 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel procurorul și avocatul Cornieț Nicolai și partea vătămată Rotari Nicolai au atacat-o cu recursuri ordinare.

6.1. Procurorul solicită casarea deciziei, cu menținerea sentinței, deoarece apelul a fost greșit admis.

În motivarea recursului, recurentul menționează că instanța de apel neîntemeiat a încetat procesul penal în privința inculpaților pe motiv, că în privința acestora, pentru aceeași faptă, există o hotărâre a organului de urmărire penală de scoatere de sub urmărire penală din 09.09.2013 și cea de clasare a procesului penal din 05.12.2015. Potrivit art.art.22 alin.(1), 287 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală de mai multe ori pentru aceeași faptă.

Totodată, mai indică recurentul că în cazul în care ordonanța de scoatere a persoanei de sub urmărire a fost adoptată legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc, doar numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite, ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă.

Astfel, din materialele cauzei rezultă, că procesul penal în cauză a fost pornit la 05.06.2013 pe art.151 alin.(1) Cod penal, în baza plângerii lui Rotari Nicolae privind maltratarea sa de către inculpați în ziua de 17.05.2013 pe un câmp din apropierea sat. Prajila, Florești (f.d.1, 15 v. 1). La data de 11.06.2013 Balica Octavian, Sorocean Sergiu, Morohai Adrian, Harpailă Veaceslav și Cazacu Andrei au fost recunoscuți ca bănuți referitor la vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății a lui Rotari Nicolae.

La 09.09.2013 procurorul, în temeiul art.art.8 alin.(3), 275 pct.3) și 284 Cod procedură penală a dispus scoaterea integrală a acestora de sub urmărirea penală pe motivul lipsei în acțiunile lor a elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal, cu clasarea ulterioară a procesului penal prin ordonanța din 05.12.2013 în temeiul art.275 pct.3) și 286 Cod de procedură penală din lipsa în acțiunile persoanelor a elementelor infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal.

La data de 26.01.2015, luând în considerație apariția unor noi împrejurări rezultate din raportul de constatare medico-legală nr.361 din 10.11.2014, efectuată la solicitarea lui N. Rotari privind stabilirea la el a vătămarilor corporale medii cu necesitatea efectuării unei

expertize medico-legale în acest sens, în baza art.287 alin.(1) Cod de procedură penală (constituțional la acea data) s-a dispus anularea ordonanței de clasare a procesului penal din 05.12.2013, fiind reluată urmărirea penală cu numirea expertizei medico-legale în comisie.

La 01.07.2015, în baza art.287 alin.(4) Cod de procedură penală, de către organul de urmărire penală au fost anulate ordonanțele de scoatere a lui Balica Octavian, Sorocean Sergiu, Morohai Adrian, Harpailă Veaceslav și Cazacu Andrei de sub urmărirea penală, reluând în privința lor urmărirea penală, deoarece a apărut fapte noi și recent descoperite, un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente afectând hotărârea primită, și anume raportul de expertiză medico-legală în comisie nr.72 din 15.06.2015 privind constatarea la Rotari Nicolae a vătămărilor corporale medii, despre care nu s-a cunoscut în cadrul precedentei proceduri penale, cu ulterioara punere a inculpaților sub învinuire în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal.

În această consecutivitate este necesar de reținut că, potrivit jurisprudenței naționale, fapte noi constituie date despre circumstanțele de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării ordonanțelor atacate și care nici nu puteau fi cunoscute la acea dată. Fapte recent descoperite sunt faptele care existau la data adoptării ordonanțelor atacate, însă nu au putut fi descoperite (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 04.07.2005 nr.7 - Cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale, pct.5.5.).

Prin urmare, constatarea vătămării medii la partea vătămată Rotari Nicolae constituie cu certitudine o faptă nouă și recent descoperită, adică o circumstanță de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data de 09.09.2013, când a fost adoptată ordonanța de scoatere a bănușilor de sub urmărirea penală și 05.12.2013 când a fost adoptată ordonanța de clasare a procesului penal, dar care exista la această data însă nu a putut fi descoperită, deoarece a fost stabilită doar ulterior, prin raportul de constatare medic-legală nr.361 din 10.11.2014 și cel de expertiză medico-legală în comisie nr.72 din 15.06.2015. Astfel, ordonanțele procurorului - din 01.07.2015, privind anularea scoaterii bănușilor de sub urmărirea penală precum și cea de reluare a urmăririi penale în privința acestora din 26.01.2015, sânt legale, întemeiate și nu au afectat dreptul ultimilor de a nu fi urmăriți de mai multe ori pentru aceeași faptă.

Mai mult, prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se subînțelege încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenție și de alte tratate internaționale, precum și de Constituția Republicii Moldova și alte legi naționale.

În conformitate cu art.art.16, 20 din Constituția Republicii Moldova, toți cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente, împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime și nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.

Motiv de reluare a urmăririi penale a servit și încălcarea drepturilor părții vătămate la o examinare echitabilă a cauzei, consacrat la art.6 CEDO, fiind apreciat ca un viciu

fundamental de care a fost afectată ordonanța de clasare a procesului penal, inclusiv și cea de scoatere a bănușilor de sub urmărire penală.

Circumstanțele expuse atestă că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În drept, recurentul își întemeiază recursul pe prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

6.2. Avocatul Cornieș Nicolai și partea vătămată Rotari Nicolai, au declarat recurs comun prin care solicită casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei.

7. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că acestea urmează a fi admise, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată, din următoarele motive.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cazurile stipulate în articolul dat.

Din conținutul recursurilor declarate, se conchide că recurenții invocă drept temei de casare pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, și anume eroarea când hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

8. Reieșind din materialele dosarului, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel a casat sentința primei instanțe și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit căreia, procesul penal intentat în privința inculpaților Balica Octavian, Sorocean Sergiu, Morohai Adrian, Harpailă Veaceslav și Cazacu Andrei a fost încetat, din motiv că în privința acestora, pentru aceeași faptă, există hotărârea organului de urmărire penală de scoatere de sub urmărire penală din 09 septembrie 2013 și cea de clasarea a procesului penal din 05 decembrie 2013.

Astfel, instanța de apel rejudecând cauza și verificând probele administrate și cercetate de prima instanță, a pronunțat o sentință de încetare, indicând că prima instanță greșit a adoptat o soluție de condamnare în privința inculpaților în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, deoarece, prin adoptarea unei sentințe de condamnare în privința lui Balica Octavian, Sorocean Sergiu, Morohai Adrian, Harpailă Veaceslav și Cazacu Andrei a fost încălcat principiul *non bis in idem*.

9. Generalizând argumentările puse la baza soluției de încetare a procesului penal (f.d.144 v. IV ultimul alineat), instanța de apel concluzionează că ordonanțele procurorului din 26.01.2015 și 01.07.2015, respectiv de reluare a urmăririi penale și de anulare a ordonanțelor precedente de scoatere a persoanelor de sub urmărire penală, sânt contrare

prevederilor art.art.22 și 287 alin.(4) Cod de procedură penală, fapt pentru care procesul penal urmează a fi încetat, pentru că în privința persoanelor există hotărârea organului de urmărire penală de scoatere de sub urmărirea penală.

Urmează a se reține faptul că, de către apărătorul inculpaților, la data de 10.08.2015 a fost depusă cerere în adresa procuraturii Florești, cu privire la anularea ordonanțelor din 26.01.2015 și 01.07.2015, precum și a ordonanțelor de punere sub învinuire din 21.07.2015 (f.d.271 vol.2), cererea respectivă fiind respinsă ca nefondată de către procurorul ierarhic superior la 25.08.2015, în temeiul art.art.52 alin.(2) pct.3¹), 255; 298 și 299² Cod de procedură penală (f.d.297 vol.2).

Drept urmare, la 11.09.2015 avocatul Havrun Alexandru în numele lui Morohai Adrian, Harpailă Veaceslav și Cazacu Andrei a sesizat instanța de fond cu plângere în ordinea art.313 alin.(1) Cod de procedură penală, solicitând anularea respectivelor ordonanțe cu încetarea procesului penal (f.d.308 vol. 2).

Prin încheierea judecătorului de instrucție la judecătoria Florești din 07.10.2015 plângerea a fost repusă în termenul de atac și respinsă ca nefondată, pentru că la data adoptării soluției de scoatere de sub urmărire penală și încetarea procesului penal, nu exista concluzia cu privire la caracterul vătămărilor corporale, ce au fost constatate prin raportul de expertiză medico-legală nr.72 din 15.06.2015, constituind în sensul art.287 alin.(1) Cod de procedură penală, temei pentru reluarea urmăririi penale (f.d.324 vol. 2), soluție ce a fost casată de către instanța de recurs prin decizia din 09.12.2015 cu remiterea plângerii spre soluționare odată cu fondul cauzei (f.d.117-121).

Contrar dispozițiilor expuse în decizia instanței de recurs din 09.12.2015, instanța de apel nu a examinat în fond plângerea depusă de avocat împotriva ordonanțelor contestate adoptate de procuror, conform art.313 Cod de procedură penală și nici nu sa pronunțat asupra acesteia. Deși, în decizie este reflectat că prima instanță, expunându-se asupra cerințelor menționate, le-a considerat nefondate (f.d.146 vol.4), ce nu atrag după sine nulitatea actelor procesuale în sensul art.251 Cod de procedură penală și inadmisibilitatea probelor în sensul art.art.94-95 Cod de procedură penală, instanța de apel nu a motivat clar, din care considerente nu sânt acceptate concluziile primei instanțe și nu s-a pronunțat asupra cererilor pe fond.

Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel, la adoptarea deciziei, în mod pripit a acordat prioritate și autoritate a lucrului judecat ordonanțelor de scoatere de sub urmărirea penală din 09 septembrie 2013 și cea de clasare a procesului penal din 05 decembrie 2013, fără să țină cont că acestea au fost anulate prin ordonanțele de reluare a urmăririi penale din 26 ianuarie 2015 și cea de anulare a ordonanțelor de scoatere de sub urmărire penală din 01 iulie 2015. De altfel, instanța urma să țină cont că, la momentul examinării cauzei penale în instanțele de judecată, ordonanțele din 09.09.2013 și 05.12.2013 erau de fapt niște hotărâri anulate, pe când, referitor la ordonanțele din 26.01.2015 și 01.07.2015 nu există vreo hotărâre de anulare sau constatare a nulității acestora. Opinia instanței despre nulitatea celor din urmă ordonanțe, nu echivalează cu adoptarea unei hotărâri de constatare a nulității absolute a ordonanțelor respective sau de anulare a acestora. Respectiv, instanța a luat concluzii pripite

în ce privește acordarea de legitimitate absolută și autoritate a lucrului judecat în privința primelor ordonanțe, de scoatere de sub urmărirea penală și clasare a procesului penal.

Din cele menționate supra, Colegiul penal lărgit concluzionează că instanța de apel greșit a ajuns la concluzia că procesul penal în privința inculpaților Cazacu Andrei, Morohai Adrian, Balica Octavian, Sorocean Sergiu și Harpailă Veaceslav în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, urmează a fi încetat, pe motiv că în privința lor pentru aceeași faptă, există hotărârea organului de urmărire penală de scoatere de sub urmărire penală și cea de clasare a procesului penal.

Totodată, Colegiul penal lărgit accentuează că instanța de apel nu a respectat prevederile art.385 și art.414 alin.(5) Cod de procedură penală, eronat a decis că *este inoportun* și nu s-a expus asupra motivelor invocate de către apelanți referitor la nevinovăția inculpaților, or, normele de procedură penală nu prevăd posibilitatea-dreptul instanțelor de judecată de a evita a se expune asupra versiunilor invocate în scopul dovedirii nevinovăției, ceea ce constituie eroarea prevăzută la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În pofida faptul adoptării unei soluții de încetare a procesului penal, Colegiul consideră că instanța de apel trebuia să se expună asupra vinovăției sau nevinovăției inculpaților, mai mult, că argumente în acest sens au fost invocate în cererile de apel declarate.

Astfel, instanța de apel la judecarea cauzei nu a respectat prevederile art.414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

În particular, la chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

În consecința celor indicate supra, Colegiul penal lărgit conchide că erorile menționate, nu pot fi corectate de către instanța de recurs, respectiv se impune adoptarea soluției de admitere a recursului declarat, cu remiterea cauzei la rejudecare.

Prin urmare, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează: să se conducă de dispozițiile art.436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia; să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererile de apel nominalizate și în prezenta decizie; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță, în strictă conformitate cu cerințele legii; să le dea aprecierea convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate; să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate și să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în

dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica CEDO în acest domeniu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena și de către avocatul Cornieț Nicolai și partea vătămată Rotari Nicolai, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2017, în cauza penală privindu-i pe *Cazacu Andrei xxxxx, Harpailă Veaceslav xxxxx, Morohai Adrian xxxxx, Sorocean Sergiu xxxxx și Balica Octavian xxxxx*, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 08 noiembrie 2018.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Boico Victor